

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гальчинський Анатолій. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. *Методологічні аспекти: Наук / А. Гальчинський. Вид. – К.: Либідь, 2006. – 312 с.*
2. Тоффлер Е. Третя хвиля / Е. Тоффлер; [пер. с англ. В. Шовкун (ред. пер.)]. – К.: Видавничий дім «Всесвіт», 2000. – 475 с.
3. Мартен Д. *Метаморфози світу: Соціологія глобалізації / Домінік Мартен, Жан – Люк Мецжер, Філіп П'єр; Пер. з фр. Є. Маркічева / Д. Мартен. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2005. – 302 с. – Бібліогр. : С. 276–302.*

УДК 341.161:341.7

Фліссак К. А.

*к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародного права,
міжнародних відносин та дипломатії
Тернопільський національний економічний університет*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Європейський Союз сьогодні є однією з провідних міжнародних наднаціональних організацій універсальної компетенції, діяльність якої впливає на різноманітні аспекти міжнародних відносин в сучасному світі. Одним із ключових напрямів функціонування ЄС є економічна сфера, для забезпечення якої активно використовується інструментарій, відомий у фаховому середовищі під назвою економічна дипломатія.

Аналіз і дослідження даного сегменту дипломатичного забезпечення та супроводу економічних процесів країн і регіональних об'єднань на зовнішніх ринках свідчить, що проблематика економічної дипломатії Євросоюзу до даного часу залишається поза увагою як вітчизняних, так і зарубіжних вчених і практиків. В окремих випадках дослідники звертаються до питань економічної дипломатії у взаємовідносинах з ЄС з позиції своїх країн та просування їх інтересів на ринках Євросоюзу [1; 2]. Однак економічна дипломатія ЄС попри загальні принципи і правила, властиві для її країн-членів, має свої характерні особливості та специфічні риси, які безумовно треба брати до уваги при реалізації євроінтеграційних устремлінь України.

Тому економічну дипломатію ЄС розглядаємо не як формальну сукупність відповідного інструментарію, форм, методів і інституційного забезпечення зовнішньоекономічних інтересів країн-членів ЄС, а як окрему самостійну категорію, інструмент реалізації внутрішньої і зовнішньої економічної політики ЄС, діяльність його керівних органів у напрямі реалізації поставлених завдань та досягнення стратегічних цілей. До вказаних органів відносяться Європейський парламент, Європейська Рада, Рада ЄС, Європейська Комісія, Суд ЄС, Європейський Центральний Банк, Рахункова палата [3]. Крім центральних органів ЄС до суб'єктів економічної дипломатії Євросоюзу можуть бути віднесені також Європейський інвестиційний банк (European Investment Bank – EIB) і Європейський банк реконструкції і розвитку – ЄБРР (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD).

При цьому однією з головних особливостей зазначеної діяльності ЄС у розглядуваному сегменті є необхідність поєднання і взаємодії складових економічної дипломатії, з одного боку, окремо взятих країн-членів даного регіонального об'єднання і, з другого, – Євросоюзу в цілому. Тому Україні при здійсненні конкретних євроінтеграційних кроків для успішного досягнення поставленої стратегічної мети важливо і необхідно враховувати існуючі в Євросоюзі особливості нормативного забезпечення, керівних принципів, використовуваних форм і методів, цілісного комплексу інструментарію економічної дипломатії та її інституційного забезпечення.

В основі побудови економічної дипломатії ЄС лежать нормативні документи, які визначають засади спільної економічної діяльності та торговельної політики, націленої на поступову відміну обмежень міжнародної торгівлі, забезпечення збалансованої торгівлі і добросовісної конкуренції. Зазначеними документами є відповідні договори та угоди, серед яких насамперед: Договір про Європейський Союз, Договір про функціонування Європейського Союзу та Лісабонський договір, який змінює Договір про Європейський Союз і Договір про заснування Європейського Співтовариства [3; 4; 5].

Аналіз змісту, характерних рис, функцій, стратегічних цілей та інших елементів інструментарію економічної дипломатії ряду країн центральної і західної Європи дає підстави стверджувати, що структурно модель економічної дипломатії Євросоюзу, крім традиційних складових (нормативно-правове та інституційне забезпечення, об'єкти, суб'єкти, форми і методи), повинна включати також класифікацію категорій і сфер компетенції та рівнів процесу.

Слід відзначити, що економічну дипломатію Євросоюзу відрізняє від економічної дипломатії країн, які входять до його складу, насамперед присутність рівня і сфер компетенції. Зокрема, у відповідності зі статтями 2-6 Договору про функціонування Європейського Союзу визначено три рівні компетенції ЄС: 1 – виключна компетенція; 2 – сумісна компетенція; 3 – допоміжна компетенція.

Союз володіє виключною компетенцією у наступних сферах: а) митний союз; б) встановлення правил конкуренції, необхідних для функціонування внутрішнього ринку; с) грошова політика стосовно держав-членів, грошовою одиницею яких є євро; д) збереження морських біологічних ресурсів в рамках загальної політики риболовства; е) загальна торговельна політика.

Крім того, Союз також розпоряджається виключною компетенцією з укладення міжнародних угод, якщо таке укладення передбачено в законодавчих актах Союзу [4].

Сумісна компетенція застосовується у тих випадках, якщо Союз не в повній мірі скористався своєю компетентністю (з економічних питань це стосується внутрішнього ринку, економічного і територіального згуртування, сільського господарства і рибної ловлі, захисту споживачів і енергетики – ст. 4 Договору про функціонування ЄС), або коли Союз визначає умови, згідно яких держави-члени координують свою політику (відноситься до економічної політики та політики зайнятості – ст. 5 Договору). Як бачимо, окремі питання з категорії сумісної компетенції стосуються таких складових економічної дипломатії ЄС як енергетична дипломатія, а також енергетична і продовольча безпека.

Допоміжна компетенція є чинною у діяльності Союзу, спрямованій на підтримку, координацію чи доповнення дій країн-членів, а галузями її застосування в економічній сфері є промисловість і туризм (ст. 6 Договору).

Виходячи із сказаного, можемо зробити наступні висновки. По-перше, економічна дипломатія є важливим інструментом захисту інтересів країн-членів ЄС, який використовується у відповідності до діючих в рамках даної організації правових норм. По-друге, в числі імперативів для України в умовах євроінтеграції та в контексті забезпечення національних економічних інтересів при виконанні Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, необхідною є адаптація європейських стандартів у сфері української економічної дипломатії. При цьому аналіз моделей економічної дипломатії країн ЄС та специфіка їх правового забезпечення може послужити чітким орієнтиром для диверсифікації економічної дипломатії України за напрямками та предметом інтересів, формами і методами, за підставами і умовами, за механізмами підтримки, розвитку і стимулювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лихачев А.Е. *Экономическая дипломатия России. Новые вызовы и возможности в условиях глобализации.* – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – С. 277-300;
2. Иванов И.Д. *Хозяйственные интересы России и ее экономическая дипломатия.* – М.: РОССПЭН, 2001. – С.35-48;
3. *Vertrag über die Europäische Union (Konsolidierte Fassung), Artikel 13.* – *Amtsblatt der Europäischen Union.* C326/13. – 26.10.2012. – [Electronic resource]. – Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=DE>
4. *Договор о функционировании Европейского Союза.* – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eulaw.ru/treaties/tfeu>
5. *Лиссабонский договор, изменяющий Договор о Европейском Союзе и Договор об учреждении Европейского Сообщества. (Лиссабон, 13 декабря 2007 г.) (2007/С 306/01)* – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eulaw.ru/treaties/lisbon>

УДК 1:316:327

Харченко Ю. В.

доктор філософських наук, доцент,
завідувач кафедри філософії та політології
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет ім. Володимира Винниченка

Харченко С. П.

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
та політології, завідувач навчально-методичного відділу
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет ім. Володимира Винниченка

ТРАНСЦЕНДЕНТНА ПРИРОДА ПОЛІТИЧНОГО ОНТОСУ ЯК СУБ'ЄКТИВНО-ОБ'ЄКТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Політичний онтос репрезентує різні грані політичної реальності, охоплює в тому числі сферу міжнародних відносин та інші сфери політичного життя. Одним із ключових завдань соціальної філософії є аналіз